

УРОК № 5

Тема: Природні умови і ресурси регіону

Природні умови Європи. У рельєфі Європи переважають горбисті й хвилясті рівнини, гори розташовані переважно на півдні (Андалузські, Балканські, Апенніни, Альпи, Піренеї, Карпати) та півночі (Скандинавські). Найбільша рівнина – Східноєвропейська. Наявність активних вулканів (Ісландія, Італія). Сейсмічна активність на півдні. Основна частина Європи розташована в межах помірного кліматичного поясу, на півночі лежать субарктичний, а на півдні – субтропічний пояси. Кліматичні ресурси основної частини регіону достатні для продуктивної сільськогосподарської діяльності та виробництва електроенергії за допомогою альтернативних джерел (вітрової, сонячної).

Природно-ресурсний потенціал – це сукупність наявних природних ресурсів певної території: світу, регіону, країни або її частини.

Мінеральні ресурси. Досить різноманітні, але значною мірою виснажені, власних запасів недостатньо.

- **Вугілля:** Німеччина (Рурський басейн), Польща (Верхньосілезький), Україна (Донецький), Росія (Підмосковний, Печерський).
- **Нафта та природний газ:** Росія (Волго-Уральська нафтогазоносна область, Північний Кавказ), Норвегія, Велика Британія (шельф Північного моря).
- **Залізні руди:** Росія (Курська магнітна аномалія), Україна (Криворізький басейн), Франція, Німеччина, Бельгія, Люксембург (Лотаринський).
- **Марганцеві руди:** Україна (Нікопольський басейн).
- У Південній і Східній Європі наявні родовища **руд кольорових металів** (ртуті, міді, вольфраму, свинцю, цинку).
- У групі **нерудних корисних копалин** найбільше значення має хімічна сировина, у першу чергу сірка, фосфати, калійні й кухонні солі.

Водні ресурси. Річкова мережа розгалужена, закономірне зменшення річкового стоку із заходу на схід та із півночі на південь. Найбільші річки: Дунай, Волга, Дніпро, Рейн. Найбільша кількість озер у Північній Європі, на півночі Росії. Гірські райони Альп, Скандинавії, Балкан та Піренеїв мають високу забезпеченість гідроенергоресурсами.

Земельні ресурси. Загальна площа земельного фонду Європи становить близько 1 млрд га (без урахування островів). На одного європейця припадає до 1,3 га землі (це більше, ніж в Азії, але менше, ніж в інших регіонах). Найкраще земельними ресурсами забезпечені країни Північної Європи, у яких порівняно низька густота населення, а також окремі райони Росії. Близько половини земель належать до сільськогосподарських угідь. Найбільша частка оброблюваних земель у загальній площі сільськогосподарських угідь: в Україні – 78 %, Німеччині – 69 %, Польщі – 67 %, Франції – 61 %.

Лісові ресурси. В Європі лісами зайнято 1,02 млрд га (45 % від загальної площі). Лісистість по країнах неоднорідна та коливається від 0,3 % в Ісландії до 72 % у Фінляндії. У середньому на одного жителя Європи припадає 1,4 га лісу. Найбільші показники площі лісу на одну особу в Росії (5,5 га), Фінляндії (4,4 га), Швеції (3,4 га), Норвегії (2,6 га). За останні десятиліття площа лісів в Європі постійно збільшується. В Україні – 0,2 га/особу (14 місце).

Рекреаційні ресурси. Надсприятливі умови для розвитку різноманітних видів туризму: пляжного, історико-пізнавального, релігійного, гірськокожного, грального, екологічного, оздоровчого, екстремального тощо. Європейський туристичний регіон посідає перші місця за кількістю туристичних відвідувань та за кількістю об'єктів Світової Спадщини ЮНЕСКО.

ЗАВДАННЯ:

1. Проаналізуйте карту “Європа. Загальногеографічна карта” за посиланням: <https://cutt.ly/LXqOPD3>.

ПИТАННЯ ДЛЯ САМОПЕРЕВІРКИ:

1. Схарактеризуйте природні умови Європейського регіону.
2. Що таке природні ресурси та природно-ресурсний потенціал?
3. Покажіть на карті основні райони видобування мінеральних ресурсів у Європі.
4. Дайте господарську оцінку водним ресурсам Європи. Поясніть причини водного дефіциту в регіоні.
5. Схарактеризуйте земельні та лісові ресурси Європи.
6. Що таке рекреаційні ресурси? Покажіть на карті основні райони рекреації в Європі.
7. Поясніть причини нерівномірного забезпечення регіону Європа різними видами мінеральної сировини.
8. Поясніть, наскільки подібною є ситуація із забезпеченістю природними ресурсами різних видів України та Європи в цілому.